

כ

רע"פ 5147/02

אהוד טננבאום**נגד****מדינת ישראל**

בבית המשפט העליון

[17.6.2002]

לפני המשנה לנשיא שי לויין

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אבי-יפו מיום 5.6.02 בע"פ 71227/01 שניתן על ידי כבוד השופטים ד' ברלינר, ז' המר, ז' כספי ובקשה לעיכוב ביצוע

עו"ד דקלה סירקיס, עו"ד יי וינרוט, עו"ד יוסי אשכנזי, - בשם המבקש

ה ח ל ט ה

המשנה לנשיא שי לויין

1. המבקש הורשע לפי הודאתו ולאחר הסדר דיוני במעשי עבירה של קשירת קשר לעוון, שיבוש או הפרעה למחשב, חדירה לחומר מחשב שלא כדין, קבלת דבר במרמה והשמדת ראייה ובית משפט השלום השית עליו ששה חודשי מאסר, שירוצו בעבודת שירות, קנס, מאסר על תנאי ופיקוח שרות המבחן; ערעורה של המדינה על קולת העונש נתקבלו, אך השופטים נחלקו לגבי מידת העונש: השופטת ברלינר - אב"ד - סברה שהעונש הראוי הוא - בנוסף לשאר העונשים שפורטו לעיל - מאסר לתקופה של שנה אחת; השופט כספי סבר שהעונש הראוי הוא שנה ומחצה והשופט המר סבר שראוי הוא המבקש לעונש מאסר בפועל לתקופה של שנתיים ומחצה. על יסוד סעיף 80(ג)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 הושת על המבקש ביום 5.6.02 עונש מאסר לתקופה של שמונה-עשר חדשים בפועל, כשכל חלקי שאר גזר הדין שניתן בבית משפט השלום נותרו על כנם. ביצוע עונשו של המבקש עוכב עד ליום 18.6.02.

לפני בקשת רשות לערער על פסק הדין ובקשה לעיכוב ביצוע העונש. אלה הוגשו רק אתמול - 16.6.2002.

2. שתי הערכאות שקדמו לי לא נחלקו ביניהן לגבי החומרה המופלגת של העבירות אותן עבר המבקש, חלקן בטרם מלאו לו שמונה-עשרה וחלקן לאחר מכן. לפי האישום הראשון קשר המבקש קשר עם אחרים לביצוע עבירות באמצעות רשת האינטרנט כדי לחדור שלא כדין למחשבים בארץ ובחו"ל ולהשתמש שלא כדין במחשבים ובחשבונות אינטרנט של אחרים, תוך טשטוש פעולותיו. לפי האישום השני חדר המבקש שלא כדין לעשרות רבות של מחשבים בארץ ובחו"ל. בין אלה:

מערכת מחשבי נאס"א, מחשבים של מוסדות ממשל בארה"ב, לרבות מחשבי משרד ההגנה, ומחשבים השייכים לחיל האוויר ולצי האמריקני תוך שיבוש פעולות המחשבים ושימוש בקבצי סיסמאות ומשתמשים המנויים בחברות אינטרנט זהב ונטויז'יון ושימוש בחשבונות האינטרנט שלהם כדי לחדור לאתרים הנ"ל; לפי האישום השלישי ניסה המבקש שלא כדין לחדור לחשבון המחשב של תלמידה במדרשת שדה בוקר כדי לקרוא את הודעותיה בדואר אלקטרוני וביצע חדירה למחשב המדרשה, תוך שינוי ופגיעה בקבצי המחשב שבו. עוד חדר המבקש כמה פעמים באמצעות מחשב במדרשה לשרת של חברת נטויז'יון למחשב אתר הכנסת, ניסה גם לחדור לאתר צה"ל וגם חדר לאתר נשיא המדינה. בשני אתרים אלה שינה המבקש שלא כדין את דפי הבית, הוסיף להם כיתובים שונים וגרם להשבתת האתרים למשך כמה ימים; באישום הרביעי מחק המבקש את מרבית קבצי המחשב שהיו ברשותו בניסיון שלאחר מעשה לטשטש את עקבות עבירותיו.

3. כאמור, לא התעלם גם בית משפט השלום מחומרת מעשיו של המבקש שהביאה למעורבותם של חוקרים אמריקאיים בחקירתו, לנזקים הישירים ובעקיפים שגרם ולפגיעה בפרטיות ובאינטרסים של מעצמה ידידותית זרה ובאינטרסים של מוסדות ישראליים, תוך הפיכתו למושא של הערצה על "הישגיו"; אך הוא ראה להקל עמו בהתחשב בנסיבותיו האישיות, שפורטו בהרחבה בגזר הדין, בגילו הצעיר ובמשך הזמן שחלף מיום ביצוען של העבירות (למעלה משלוש שנים לפני גזר הדין).

עוד הצביע בית משפט השלום על הליכי שיקומו של המבקש ועל חרטתו הכנה וראה להעדיף שיקולים אלה על השיקולים הציבוריים המצדיקים החמרה בענישה. גישתו של בית משפט השלום לא היתה מקובלת על בית המשפט המחוזי שראה בפעילותו של המבקש "וונדליזם אלקטרוני". הוא הצביע על הגישה הרווחת שאינה ראה חומרה בעבירות מחשב והוא סבר, בית משפט השלום, ש"את התפיסה הזו... צריך לשנות", אך, לגישתו לא נתן בית משפט השלום ביטוי הולם לתפיסה זו. הוא סיכם את גישתו כדלקמן:

"אין לך שיקול לחומרא, או לפחות כמעט אין לך שיקול לחומרא, שאינו קיים בתיק זה ... משמעות העבירות; היקפן; ריבויין; הנזקים הישירים והעקיפים שהן גורמות; התנחום שבהן בוצעו; שיתוף הרבים בביצוען; מיהות האתרים שאליהן חדר (המבקש); חוסר מעצורים מוחלט; פגיעה בזכויות הפרט וזכויות הכלל; פגיעה בתדמיתה של מדינת ישראל; אורך התקופה שבמהלכה בוצעו העבירות; העובדה (ש)המבקש לא הפסיק את ביצוען עד אשר נתפס; הצורך המוגבר בהרתעה; הצורך להבהיר כי מדובר בעבירות קשות ומכוערות ולהילחם ברושם לא נכון הקיים בציבור ביחס למשמעותן; קלות הביצוע וחוסר החשיפה לסיכון - כל אלה יחד יוצרים במקרה זה "קטלוג" מרשים ומפואר של נימוקים המחייבים ענישה משמעותית".

בית המשפט המחוזי נתן דעתו בפירוט רב לנסיבותיו האישיות של המבקש אך סבר שבית משפט השלום נתן להן משקל יתר, בלא להתחשב במידה מספקת בשיקולים הציבוריים הנורמטיביים, המחייבים החמרה בענישה. העונש שהושת על המבקש בבית המשפט המחוזי אכן מביא בחשבון את הנסיבות המקלות ומשקלל את הנסיבות המחמירות, הכרוכות בביצוע העבירות, עם נתוניו האישיים של המבקש.

4. בבקשה לרשות לערער שלפני - המשתרעת על פני 22 עמודים - קובלים פרקליטי המבקש על גישתו של בית המשפט המחוזי, שלטענתם העדיפה שיקולי הרתעה בענישה על פני כל נימוק אחר; עוד הם משיגים - בין השאר - על השיקול הנוגע לתדמיתו של המבקש בעיני הציבור, על אי מתן המשקל הראוי לנסיבותיו האישיות של המבקש למצבו הנפשי, על חוסר האיזון בין ענישתו וענישת שותפיו ועל השיקולים המצדיקים - לטענתם - שתניתן למבקש רשות לערער. הם הצביעו לפני על חרטתו של המבקש, על גילו בעת ביצוע העבירות ועל הזמן שחלף וכן על הצורך לקבוע סטנדרטים בעבירות מן הסוג הנדון וכן טענו שלא מן הראוי היה שבית המשפט המחוזי יתערב בגזר דינו של בית משפט השלום. עוד הצביעו פרקליטי המבקש על מחלה בה לקה המבקש עקב תאונת דרכים שאונתה לו, שבעטיה - כך נאמר - פועל המבקש להשגת חוות דעת מפורטת וערוכה כדין.

5. חרף טענותיהם של פרקליטי המבקש, איני סבור שקיים צידוק לשקול לתת לו רשות לערער בגלגול שלישי; בסופו של דבר אין המקרה חורג מכל מקרה שבו נדרש בית המשפט העוסק בגזירת העונש לעסוק במלאכת האיזון בין אינטרס הציבור ונסיבותיו האישיות של נאשם, ולטעמי אין החומרה המופלגת שראה בית המשפט המחוזי במעשיו של המבקש מחייבת קביעה נורמטיבית נוספת של בית המשפט העליון; במלאכת האיזון האמורה כבר הביא בית המשפט המחוזי בחשבון את השיקולים לקולא ואיני סבור שקיים סיכוי שהתוצאה תשתנה אם תינתן רשות לערער. הטענה בדבר מחלתו של המבקש נסמכת בעיקרה על חוות דעת רפואית מיום 16.9.01 ולא היה כל נסיון לעתור להגשת בקשה לראייה נוספת המצביעה על שינוי יסודי בנסיבות, כפי שהיו קיימות בשעת הדין בבית המשפט המחוזי.

הבקשה נדחית איפוא, ללא צורך לבקש עליה תשובה. ממילא מתבטלת הבקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין, שהוגשה ברגע האחרון, וגם לו היה בה ממש - הוגשה במועד שבו לא ניתן היה לבקש עליה את תגובת המדינה.

כ

ניתנה היום, ז' תמוז תשס"ב (17.6.2002).

כ

ע"פ (תל-אביב-יפו) 71227/01

מדינת ישראל - פרקליטות מחוז מרכז**נגד****אהוד בן צבי טננבאום**

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

[05.06.02]

לפני השופטים ד' ברלינר, אב"ד, ז' המר, ז' כספי

עו"ד אור ממון - בשם המערערת
עו"ד שמואל צנג - בשם המשיב

פ ס ק - ד י ן

השופט ד' ברלינר, אב"ד

א. נגד המשיב בתיק זה הוגש כתב אישום בת"פ 1394/99 של בית משפט השלום בכפר סבא. בכתב האישום יוחסו למשיב עבירות של שיבוש או הפרעה למחשב, עבירה על סעיף 2 לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995 (להלן: חוק המחשבים), חדירה לחומר מחשב שלא כדין, עבירה על סעיף 4 לחוק המחשבים, קבלת דבר במרמה, עבירה על סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), השמדת ראיה, עבירה על סעיף 242 לחוק העונשין, וכן קשירת קשר לעוון, עבירה על סעיף 499(א)(2) לחוק העונשין.

הוראות החיקוק, כפי שפורטו לעיל, אינן מתחילות אפילו לתת תמונה באשר לאופיין של העבירות, היקפן, תחכומן והנזק שגרמו, ועל כך בהרחבה - בהמשך.

רשימת העדים כללה לא פחות מ-33 עדים, ביניהם עדים מהסוכנות הלאומית לאווירונאוטיקה וחלל בארה"ב (נאס"א), ממשד החקירות הפדראלי של ארה"ב (F.B.I) ומהמשרד לחקירות מיוחדות של חיל האוויר של ארה"ב.

הגם שהמשיב הודה בעבירות שיוחסו לו בחקירתו במשטרה, בבית המשפט כפר בביצוען, שעל כן נשמעה פרשת התביעה והעידו מרבית עדי התביעה (כל העדים הישראליים).

רק לאחר שפרשת התביעה, כאמור, היתה קרובה לסיימה ולפני העדתם של חוקרי הרשויות האמריקאיות, הגיעו הצדדים להסדר טיעון אשר מכוחו תוקן כתב האישום.

בכתב האישום המתוקן הופרד המערער משותפיו לעבירה באופן שהוא מופיע כנאשם יחיד.

חרף תיקונים שנעשו בכתב האישום, עדיין הוא כולל את כל העבירות שהוזכרו לעיל ועדיין הוא מכיל ארבעה אישומים חמורים ביותר, שתוכנם יפורט להלן.

ב. בכתב האישום המתוקן הודה המשיב.

המשיב נשלח לשירות המבחן כדי לקבל תסקיר, המצוי בפנינו, וכמו כן מצויה חוות דעת פסיכולוגית של גב' ליסה גרוסמן, אשר בדקה והביעה את דעתה ביחס למצבו הנפשי של המשיב.

התביעה טענה בבית משפט קמא, כי יש להטיל על המשיב עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת (ראה עמ' 10 לטיעונים הכתובים של התביעה בבית משפט קמא).

לשאלה מפורשת של כב' השופטת קמא אמר התובע, כי: "כשאנו טוענים לעונש מאסר לתקופה ממושכת הכוונה לעונש מאסר שלא תבוצע בעבודות שירות, מעבר לשישה חודשים, כמו כן מאסר על תנאי וקנס" (ראה עמ' 4 לפרוטוקול מיום 26.03.01).

בגזר דין ארוך ומפורט סקר בית משפט קמא את העבירות שמדובר בהן, חומרתן, ריבויין, והנזק שנגרם כתוצאה מביצוען. כמו כן התייחס בית משפט בהרחבה לנסיבותיו האישיות של המשיב, כישוריו ובעיותיו, כפי שהם מצטיירים הן מתסקיר שירות המבחן, הן מחוות הדעת הפסיכולוגית ובמידת מה מדבריו של המשיב עצמו.

בסופו של דבר הטילה כב' השופטת קמא על המשיב 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, שנתיים מאסר על תנאי, וכן קנס בסך 75,000 ש"ח.

המשיב גם הועמד בפיקוח שירות המבחן למשך שנה.

בטיעונה בפנינו קובלת המדינה, בין היתר, על הפער הקיים לדבריה, בין האמירות המחמירות של בית משפט קמא לגבי תיאור העבירות וחומרתן ובין תרגומן של אמירות מחמירות אלו לכלל ענישה.

אקדים מאוחר למוקדם ואומר, כי דעתי היא שיש ממש בטרונייתה זו של המדינה.

בסופו של יום, נראה שבית משפט קמא שם את הדגש על נסיבותיו האישיות של המשיב והתעלם, או לא נתן משקל מספיק לחומרה שהוא עצמו ראה בביצוע העבירות.

אולם ראשון ראשון ואחרון אחרון, ואתחיל בפירוט העבירות שבהן הורשע המשיב.

ג. כתב האישום פותח ברשימת הגדרות. ההגדרות מספקות הצצה ראשונית לגיוון בשיטות בהן השתמש המשיב כך למשל, מצויה בחלק ההגדרות הגדרה של "סוס טרויאני", שהיא תוכנת וירוס מוסווית, שניתן להחדירה למחשבים באמצעות רשת האינטרנט והמאפשרת, בין היתר, כניסה סמויה עתידית למחשב בו הושתלה.

הגדרה אחרת היא של משתמש על. משתמש על - כשמו כן הוא: משתמש שיש לו את כל ההרשאות לפעול במחשב או רשת מחשבים ובאפשרותו לקבוע או לשנות הרשאות למשתמשים האחרים.

הגדרה נוספת היא של רחרחן (sniffer) תוכנה שניתן להחדירה למחשבים באמצעות רשת האינטרנט, ומאפשרת מעקב אחר משתמשים הפועלים במחשב הנחדר וגילוי אינפורמציה מסווגת אודותיהם, כגון שמות משתמש, סיסמאות כניסה ומספר כרטיסי אשראי.

בכך עוד לא סיימנו את סדרת ההגדרות, אולם די במה שנאמר לעיל.

האישום הראשון:

במהלך שנת 1997 ועד חודש מרץ 1998 קשר המשיב קשר עם אחרים לביצוע עבירות שונות באמצעות רשת האינטרנט, דהיינו לחדור שלא כדין למחשבים בארץ ובחו"ל, להפריע ולחבל בפעולתם של המחשבים לרבות באמצעות החדרת אותן תוכנות שאוזכרו לעיל, קרי רחרחן וסוס טרויאני - ולהשתמש שלא כדין במחשבים ובחשבונות אינטרנט של אחרים.

כל אחד מן הקושרים כינה עצמו בכינוי. כינויו של המשיב היה אנלייזר, אם כי המשיב השתמש גם בכינויים נוספים.

המשיב היה זה שהשיג את התוכנות שנזכרו לעיל וערך בהן תיקונים ושיפורים, הכל לצורך ביצוע חדירה למחשבים שונים בארץ ובחו"ל.

המשיב גם למד שיטות לביצוע חדירה למחשבים, לרבות אינפורמציה מסווגת אודות סיסמאות גישה ושמות משתמשים בארץ ובחו"ל.

בנוסף לכך המשיב למד ופיתח שיטות להסוות את פעולותיו באופן שלא ניתן יהיה להתחקות אחר עקבותיו.

בדיעבד, אומר כבר בשלב זה, כי אחד המאפיינים הבולטים של עבירות המחשב הוא היכולת לטשטש בקלות יחסית את העקבות, באופן שהעברין כמעט אינו חושף עצמו לסכנה והסיכויים לעלות על עקבותיו שואפים במקרים רבים לאפס.

האישום השני:

במהלך תקופת הקשר חדר המשיב, שלא כדין, באמצעות האינטרנט, לעשרות רבות של מחשבים בארץ ובחו"ל. בין היתר חדר המשיב, כאמור, למערכת מחשבי נאס"א, למחשבים של מוסדות ממשל בארה"ב, לרבות מחשבי משרד ההגנה, למחשבים השייכים לחיל האוויר ולצי האמריקאי, וכן מחשב אתר של חברה בשם נטדקס בע"מ בארה"ב.

המשיב גם השיג קבצי סיסמאות ושמות של משתמשים המנויים בחברות אינטרנט זהב ונטוויז'ן, והשתמש בחשבונות האינטרנט שלהם כדי לחדור לאתרים שפורטו לעיל.

המשיב שיבש את פעולות המחשבים הנ"ל על ידי כך ששינה קבצים באופן שיאפשר לו לחדור למחשבים הפרוצים באמצעות סיסמה ששתל בהם כמשתמש על, שינוי דף השער באתרים, וכן השתיל בהם תוכנות מסוג רחרחן וסוס טרויאני.

האישום השלישי:

המשיב נעתר לבקשתו של אחר לחדור שלא כדין לחשבונה במחשב של תלמידה במדרשת שדה בוקר, כדי לקרוא את הודעותיה בדואר האלקטרוני.

המשיב, ביחד עם אחר, ביצע חדירה למחשב המדרשה, תוך שינוי ופגיעה בקבצי המחשב שבו, תוך שהוא מגדיר את עצמו והאחר כ"משתמשי על" במחשב המדרשה.

בסופו של דבר לא חדרו המשיב והאחר לחשבון של אותה תלמידה.

יחד עם זאת, חדר המשיב מספר פעמים באמצעות מחשב המדרשה לשרת של חברת נטוויז'ן,

למחשב אתר הכנסת, וניסה גם לחדור לאתר צה"ל. בשרת של חברת נטוויז'ן התקין המשיב את תוכנות "רחרחן" ו"סוס טרויאני" ובאתר הכנסת שתל את "הסוס הטרויאני".

כן חדר לאתר הנשיא.

באתר הכנסת ובאתר הנשיא שינה המשיב, שלא כדין, את דפי הבית, הוסיף להם כיתובים שונים וגרם להשבתת האתרים למשך מספר ימים.

האישום הרביעי:

אישום זה מתייחס לניסיונות הטשטוש של המשיב לאחר מעשה; לאחר שחלק מהאחרים, שעמם קשר המשיב קשר, נתפסו על ידי הרשויות בארה"ב, מחק המשיב, בעצה אחת עם אחד מהקושרים, את מרבית קבצי המחשב שהיו ברשותו שניתן היה ללמוד מהם על חדירות שלא כדין שביצע במחשבים שונים, ושהכילו תוכנות בהן השתמש לביצוע העבירות.

המשיב מחק את הקבצים שהיו גם ברשות שותפיו לקשר. המשיב מחק את הקבצים בידעו שהם עשויים להיות ראיה בהליך שיפוטי, ועשה זאת במטרה למנוע את השימוש בהם כראיה.

ד. בגזר הדין עמדה כב' השופטת קמא על חלק מהמאפיינים הבולטים של עבירות המחשב אשר צוינו כבר לעיל.

בלשונה של כב' השופטת קמא: "לאחר החדירה למחשב לא נותרים סימנים, אין רסיסי זכוכית או מנעולים מעוקמים, ובהעדר סימנים לפריצה גילוי עבירות כגון אלה מחייב מיומנות טכנית גבוהה ומוחות מתוחכמים לא פחות מאלה של מבצעי העבירה" (עמ' 6 לגזר הדין).

עוד אמרה כב' השופטת קמא: "ברור שיש לראות בחומרה עבירות אלה שתכליתן פגיעה במערכת המחשבים. החדירות למחשבים נעשו לתופעה וככל שגוברת התלות במחשב, בעיקר במדינות מתקדמות, כך מתעצמים נזקיה בעת הפגיעה במאגרי המחשב שלה" (שם).

עוד מציינת כב' השופטת קמא, כי מעבר לנזקים הישירים הנגרמים בעטיים של עבירות אלה, בצדן גם נזקים עקיפים המתבטאים בהשקעות הנדרשות לצורך אמצעי מיגון ופיתוח תוכנות שימנעו את כניסתם של פורצים.

האמור לעיל, הגם שהוא ללא ספק נכון, אינו משקף ולו את מקצת החומרה שיש במעשיו של המשיב.

ה. המשיב פעל לאורך תקופה ארוכה. אין מדובר במעשה לצון חד פעמי או בגחמה רגעית אלא בפעילות מתמשכת, שיטתית שגייסה לעזרתה את כל התחכום האפשרי בנושא המחשבים.

המשיב טרח לצבור ידע שכל מטרתו היא חדירה למחשבים, בין אם מדובר במחשבים של גופים ממשלתיים, ביטחוניים, או של חברות פרטיות.

המשיב פעל בדרך חסרת מעצורים. לא מהותו של הגוף שמדובר בו הרתיעה אותו (נאס"א או צבא או הכנסת), לא היות האתר ישראלי או זר, פרטי או ממשלתי או בטחוני, לא הנזק שנגרם לאותו גוף, לא הפגיעה בצנעת הפרט כשמדובר במשתמשי מחשב פרטיים, ואף לא הפגיעה באינטרס הציבור, כשמדובר בחדירה למחשבים של גופים ציבוריים וממשלתיים.

מי שמהין לשנות דפים של אתר הכנסת או להבדיל לחדור למחשבי נאס"א, מעיד על עצמו כי שום

דבר אינו קדוש בעיניו ואיננו מעבר לתחום עבורו.

פעילותו של המשיב לא הסתכמה בחדירה בלבד אלא התבטאה גם במה שכונה על ידי התביעה כ"וונדליזם אלקטרוני".

נראה לי כי הכינוי אכן הולם ומבטא נכונה את דרך פעילותו של המשיב.

כאשר מדובר בהשתלת וירוס ועריכת שינויים וכיוצא בכך, שמחייבים לאחר מכן פעילות מתמשכת תוך השבתת האתרים כדי לשקם את ההרס שזרע המשיב, הרי אין הגדרה הולמת יותר מאשר "וונדליזם אלקטרוני".

אין צורך לומר, כי המחשבים אוצרים היום בחובם את מרבית המידע, אם לא את כולו, מידע שהוא חיוני, לעתים סודי, ואשר בלעדיו כל גוף ממשלתי, צבאי או ציבורי, אינו יכול לפעול.

הקלות הבלתי נסבלת שבה פעל המשיב מחייבת תגובה של ממש.

1. בשקלול השיקולים הרלוונטיים לענין הענישה, דעתי הינה כי יש לתת, במקרה הנוכחי, משקל רב לשיקול ההרתעה.

גם בית משפט קמא ציין את העובדה שהמשיב הפך להיות מושא להערצה, "סלבריטי", גיבור בן זמנו.

איש לא העלה על דעתו להשוות, למשל, בין המשיב לבין פורץ רגיל; בין אם המדובר בפורץ שנטל רכוש לא לו, ובין אם פורץ שביצע פריצה, ללא שנטל עמו רכוש.

2. בית משפט קמא היה ער לכך, כי "את התפיסה הזו, שאינה רואה בעבירות המחשב עבריינות של ממש צריך לשנות".

דומני, כי לא יכולה להיות מחלוקת על נכונות "הצהרת כוונות" זו של כב' השופטת קמא.

אכן, את ההתייחסות שרואה בעבירות המחשב ספק עבירות, ספק שעשוע, ספק אתגר, שלגביו יש להריע למי שמגלה כישורים מובהקים, כפי שגילה המשיב במקרה זה - יש לשנות.

הנזק שניתן לגרום באמצעות פריצה למחשב עולה, במרבית המקרים, על נזק צפוי בפריצה לבית.

לרוע המזל, העבריינים הפוטנציאליים, או לפחות החלק הארי שלהם, הם בני גילו של המשיב בזמן מעשה, דהיינו אנשים צעירים, נוחים להתרשמות ונוחים להשפעה.

לציבור פוטנציאלי זה של עבריינים צריך להבהיר, חד משמעית, כי חדירה למחשב היא פריצה לכל דבר וענין. אין הבדל בין מי שמטפס כדי לפרוץ לבנין, לבין מי שמוצא את הדרך לפרוץ למחשב.

לצערי, ענישה חמורה ומאסר מאחורי סורג ובריא, מהווה עדיין אמצעי נחוץ כדי להחדיר נורמות ראויות והתייחסות ראויה לעבירות ולכיבוד החוק.

נראה לי כי הפסיקה בענין זה צריכה ללכת בתלם שנחרש בזמנו, בהתייחסות לעבירות המס למיניהן.

גם בעבירות המס נחלץ בית המשפט לומר את דברו ולהבהיר כי אין בין מי ששולח ידו לקופת

המדינה לבין מי ששולח ידו לקופת הפרט מאום, זה גם זה גנב, וצריך לנקוט לגבי שניהם באותה אמת מידה.

בית המשפט בקרב עמו יושב, ודומני שלא אטעה אם אומר כי כרגע, המצב הוא, שאנשים דוגמת המשיב, החודרים למחשבים כגון מחשב הכנסת, ומשרדי ההגנה ונאס"א, נתפסים כסופרמן או אולי רובין הוד מודרני, לפחות באותם מקרים שבהם הפורץ, כדוגמת המשיב שבפנינו, אינו עושה רווח כספי לעצמו או למקורביו כתוצאה מן החדירה למחשבים השונים, והוא חושף פירצות שמאפשרות לו להתגבר על כל אמצעי הבטיחות שנקטו.

דומה שהכישורים השכליים, "הגאונות" שמוצאת ביטויה ביכולת לחדור לכל אותם מחשבים מאפילה על כל שיקול אחר, ומסנוורת את הציבור הרחב ובמיוחד, כפי שאמרתי, את השכבה הטיפוסית של העבריינים הפוטנציאליים, דהיינו צעירים אינטליגנטיים ומוכשרים שדמיונם הולך שבי אחרי ההרפתקה.

כפי שצוטט כבר לעיל, גם בית משפט קמא היה ער לקלות הביצוע של עבירות המחשב, לפיתוי שבאנונימיות לכאורה, לנוחות ביצוען, לעובדה שהמבצע כמעט אינו חשוף לסיכונים, לעומת הקושי בגילויין.

דווקא משום כך - הצורך בהרתעה, בהשמעת קול ברור ובלתי מתפשר באשר למשמעות הערכית והמעשית של עבירות המחשב מתעצם, וכפועל יוצא מכך - משקלן של הנסיבות האישיות - בשקלול הכולל יורד.

בע"פ 960/96 מטביי ליבין נ' מדינת ישראל (לא פורסם), נאמר על ידי כב' השופט חשין בתחום אחר לחלוטין (בתחום עבירות המין), כי "בתי המשפט ישיתו על מורשעים בעבירות אונס עונשים חמורים במאוד ויוסיפו וישיתו עונשים חמורים מאוד עד אשר תכלה רעה מן הארץ. יצא הקול מבית משפט זה יהלך מקצה הארץ ועד קצה וידעו הכל מי שנוהג באישה כמעשה המערערים שבפנינו ילך אל מאחורי סורג ובריש לשנים רבות".

בהשלכה לענייננו נראה לי כי תפקידנו, כבית משפט, הוא לגרום לכך שיצא קול אשר יהלך מקצה הארץ ועד קצה ויביא לידיעת הכל כי חדירה למחשב כמוה כפריצה, ומי שיבצע עבירה זו ילך אל מאחורי סורג ובריש.

ז. בית משפט קמא ציין, שעבירות המחשב גוררות עימן נזק עקיף.

הנזק העקיף מתבטא בהשקעות שיש להשקיע במערכות מיגון מורכבות ופיתוח תוכנות שימנעו כניסתם של פורצים.

אין ספק, שבכך צדקה כב' שופטת קמא, כאשר את מחיר נזק העקיף הנ"ל משלם הציבור, וכל אחד מיחידיו בתשלומים שונים הכרוכים בשימוש במחשב.

אולם, בעיני הנזק הישיר והמייד, בין הנזק כלכלי ובין נזק אחר, שנגרם בתיק זה, ראוי אף הוא להדגשה.

כאשר מדובר באתר הכנסת, שאותו היה צריך להשבית למספר ימים, וכך גם האתר של מדרשת שדה בוקר (ראה עדותו של מנהל מרכז התקשוב במדרשה), הרי אלו נזקים ממשיים, ואלו עדיין הנזקים הקטנים בפרשה זו.

לא צריך להרחיק לכת כדי להבין את הנזק שנגרם לתדמיתה של מדינת ישראל כאשר למחשבים

המרכזיים, הסודיים ביותר והמשמעותיים ביותר, של מעצמה ידידותית כמו ארה"ב, חדר אזרח ישראלי.

העובדה היא, כי בנושא זה נפתחה חקירה של האפ.בי.אי והנושא היה חשוב ומהותי מספיק כדי שיגיעו ארצה חוקרים מארה"ב, ויהיו מוכנים גם לבוא להעיד בפרשה (בסופו של דבר לא נדרשה הופעתם משום שהמשיב הודה לאחר שמיעת העדים הישראליים).

הנזק הישיר הוא גם לאותם משתמשים, שבסיסמאות שלהם עשה המשיב כבתוך שלו.

המשיב הפיץ את "תורתו" ברבים, ולימד אנשים נוספים דרכי פעולה לביצוע העבירות, ובכך הגדיל כמובן את מימדי הנזק.

למשיב היו שותפים בארה"ב, משמע: "תורתו" הופצה לא רק בארץ אלא גם בחו"ל, והכל כמובן, בקלות רבה וללא שום סיכון.

יש להדגיש בהקשר לנזקים הישירים את השימוש בסוס טרויאני שהיא תוכנת וירוס.

גם אם התוכנה מאפשרת כניסה סמויה עתידית למחשב בו הושתלה, ואפילו אצא מנקודת ההנחה כי לשם כניסה עתידית הושתלה, הרי תוצאתה הישירה היא נזק מידי, שקשה להתגבר עליו.

מדובר בנזק מתחייב, אינהרנטי לתוכנה, ולא באפשרות רחוקה שייגרם נזק.

ח. חומרה אני רואה גם באישום האחרון, שביחס אליו הורשע המערער בסעיף 242 לחוק העונשין, קרי: השמדת ראיה.

המערער מחק, בעצה אחת עם שותפיו, את מרבית קבצי המחשב שהיו ברשותו, שניתן היה ללמוד מהם על חדירות שלא כדין שביצע במחשבים. הדבר נעשה לאחר שחלק משותפיו נתפסו בארה"ב על ידי הרשויות, והמערער הבין כנראה שהדרך מאותם שותפים אליו אינה ארוכה.

בעובדות כתב האישום המתוקן, שבהם הודה המשיב, נאמר כי: "הנאשם, פליישר ורוזנפלד, שידעו כי הקבצים האמורים עשויים היו להיות דרושים כראיה בהליך שיפוטי, מחקו ועשו אותם בלתי ניתנים לקריאה, לפענוח או לזיהוי, וזאת בכוונה למנוע את השימוש בהם כראיה".

משמע, פעולות הטשטוש נעשו במכוון כדי לשבש את החקירה ולהשמיד ראיות ומי כמו המשיב מומחה בעשיית פעולות שונות במחשב לצורך זה.

בית משפט קמא ציין והדגיש את העובדה, כי מיד כאשר נעצר המערער שיתף פעולה עם החוקרים ומסר מידע ופרטים רבים.

עוד כותבת כב' השופטת קמא, כי הודעותיו של המשיב סללו בפני החוקרים את הדרך להמשך חקירה (ראה עמ' 8 לגזר הדין).

העובדה שהמשיב שיתף פעולה צריכה כמובן להיזקק לזכותו, ולהוות שיקול בדיעבד לענין הענישה. אולם, כמשקל נגד, מתייצבות הפעולות של טשטוש הראיות והשמדתן כאמור לעיל.

שיתוף הפעולה החל למן הרגע שהמשיב נתפס ולא רגע אחד קודם לכן. המשיב מצדו עשה כל שביכולתו שלא להיתפס ולו גם בדרך של השמדת הראיות.

ט. כדי לסכם את ההיבט הנוגע לעבירה, בהבדל מהעברין, אומר את הדברים הבאים:

אין לך שיקול לחומרא, או לפחות כמעט אין לך שיקול לחומרא, שאינו קיים בתיק זה, ככל שהדברים אמורים בביצוע העבירות.

כיוון שהדברים כבר פורטו לעיל, אמנה אותם רק בקליפת אגוז ורק לצורך הסיכום:

משמעות העבירות; היקפן; ריבויין; הנזקים הישירים והעקיפים שהן גורמות; התחכום שבהן בוצעו; שיתוף הרבים בביצוען; מיהות האתרים שאליהם חדר המשיב; חוסר מעצורים מוחלט; פגיעה בזכויות הפרט וזכויות הכלל; פגיעה בתדמיתה של מדינת ישראל; אורך התקופה שבמהלכה בוצעו העבירות; העובדה שהמשיב לא הפסיק את ביצוען עד אשר נתפס; הצורך המוגבר בהרתעה; הצורך להבהיר כי מדובר בעבירות קשות ומכוערות ולהילחם ברושם לא נכון הקיים בציבור ביחס למשמעותן; קלות הביצוע וחוסר החשיפה לסיכון - כל אלה גם יחד יוצרים במקרה זה "קטלוג" מרשים ומפואר של נימוקים המחייבים ענישה משמעותית.

י. כנגד הרשימה שנמנתה לעיל מצביע ב"כ המשיב על נסיבותיו האישיות של המשיב, כאשר נסיבות אישיות אלה מצביעות, לדעתו, על כך שצדק בית משפט קמא כאשר נמנע במקרה זה מלשלוח את המשיב לריצוי מאסר במתקן כליאה.

כפי שניתן להבין מהרשימה שפורטה לעיל, לא בכדי מתרכז ב"כ המשיב בנסיבותיו האישיות של המשיב, שכן ככל שהדברים אמורים בעבירות, אין בפיו לא קצה של טיעון שיש בו כדי להפחית ממשמעותן או חומרתן של העבירות.

באשר לנסיבותיו האישיות של המשיב:

אלה הטיעונים שהועלו:

1. העבירות בוצעו, בחלקן, כאשר המשיב היה עדיין קטין ויש על כן לנהוג כלפיו באמת המידה הנהוגה כלפי קטין. כדי לדייק, המשיב הוא יליד 1979, העבירות בוצעו בשנת 1997 עד מרץ 1998;
 2. בדיקות שנעשו למשיב בעבר הצביעו על פער משמעותי בין הגיל הכרונולוגי לבין הגיל התפקודי. כל שלבי התפתחותו של המשיב לא היו שגרתיים ולוו בקשיים רבים.
- מחוות הדעת הפסיכולוגית שהוגשה לגביו עולה כי המשיב התקשה בתפקודו החברתי בעיקר לאורך כל שנות ילדותו. בילדותו המוקדמת התקשה בדיבור, והתקשה על כן להתקשר עם בני גילו. עם הכניסה לבית הספר התגלה אצלו קושי ברכישת הקריאה והכתיבה. בסופו של דבר למד לקרוא בכוחות עצמו, לא בדרך המקובלת.

כ

לעומת זאת במתמטיקה גילה כשרון מובהק;

3. העיסוק במחשב היה עבור המשיב מפלט ומענה לצרכיו (ראה תסקיר שירות המבחן, עמ' 2), והשקעתו בעיסוק זה אפשרה לו, לראשונה בחייו, לנהל תקשורת ולזכות בהערכת הסביבה על כישוריו בתחום זה.

המחשב היווה עבורו פיצוי על קשייו בהתמודדות יומיומית במסגרת בית הספר, ודרכו אף יכול היה לרכוש חברים וירטואליים ולבנות לעצמו מסגרת חברתית שלא הצליח לבנות בצורה אחרת;

4. עוד עולה מחוות הדעת הפסיכולוגית, כי בשלב מסוים, בכיתות ח', ט', סבל המשיב מתנודות ומצבי רוח המלוות בסחרחורות והתעלפויות, הופנה לאבחון אשר קבע, בין היתר, כי הוא מגלה קושי בניהול דיאלוג עם הזולת או עם עצמו, ובפתרון בעיות בדרכים מקובלות;

5. בסופו של דבר הגיע המשיב להישגים נאותים בתיכון, לאחר שרשויות בית הספר התירו לו לבלות את מרבית זמנו מול המחשב ולהיבחן בעל פה. הוריו, כמו גם הסביבה הקרובה, ראו את עיסוקו במחשב כדבר חיובי;

6. בצבא שירת המשיב זמן קצר, ושחרר לאחר שעבר תאונת דרכים. מאז הוא נמצא בטיפול פסיכולוגי.

בינואר 2000 חתם חמש שנות עבודה בשותפות, כמנהל טכני של חברת סטרט-אפ, ועל פי האמור בחוות הדעת הפסיכולוגית הוא מתפקד שם ברמת אחריות גבוהה ומקבל את מרותם של הממונים עליו;

7. על פי האמור בתסקיר שירות המבחן, מאסר יכול לגרום לו סבל הקשור בחוסר יכולתו לתקשר ובשונות המאפיינת אותו, והחשש הוא כי המאסר יביא לכך שהוא יתנתק מהסביבה. שירות המבחן המליץ על כן, כי בית המשפט יטיל על המשיב לכל היותר עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות - המלצה שהתקבלה, כאמור, על-ידי בית משפט קמא.

יא. נימוקים נוספים שהועלו על-ידי ב"כ המשיב מתייחסים לשיקולים כלליים של ענישה. המשיב הביע חרטה; הוא שיתף פעולה עם המשטרה בזמנו; המשיב הבין את חומרת מעשיו; המשיב איננו עברייני ואין סיכוי שיבצע עבירות פעם נוספת; העבירות בוצעו על רקע מצבו המיוחד, כפי שפורט לעיל, ומתוך סקרנות ואתגר יותר מאשר מתוך רצון להזיק.

מאז ביצוע העבירות ועד היום עברו כ-4 וחצי שנים; המשיב גם עבר תהליך של שיקום; הוא שילם קנס גבוה ביותר; וגם רשויות המדינה נזקקות היום לשירותיו (חברת הסטרט-אפ שבה שותף המשיב, מטרתה איתור פורצים לאתרי אינטרנט והיא עוסקת במתן שירותי מחקר, יעוץ ופיתוח לחברות ומוסדות בתחום אבטחת המידע).

ככלל טוען ב"כ המשיב, כי תפקידה של ערכאת הערעור הוא לבדוק האם נפלה שגגה מהותית בשיקוליה של כב' השופטת קמא, המצדיקה את התערבות ערכאת הערעור.

יב. דעתי היא, וכך אציע לחבריי לקבוע, כי אכן, בשיקול הכלול, נפלה שגגה מעם כב' השופטת קמא, שעל כן יש מקום להתערבות ערכאת הערעור.

המשגה הבסיסי, כפי שכבר ציינתי לעיל, נעוץ בכך שלמעשה התעלמה כב' השופטת קמא, כמעט כליל, משיקולי הכלל, וכל כובד המשקל הונח על שיקולי הפרט, קרי המשיב.

נראה כי גם כב' השופטת קמא היתה ערה לכך, כי אין מדובר באיזון בין שיקולי הענישה שעניינם אינטרס הציבור לבין שיקולי הענישה שעניינם העברייני האינדיבידואלי, שעל כן הרחיבה את הדיבור על האינדיבידואליזציה של הענישה ועל הצורך להתאים את מידת העונש לעברייני העומד בפניה.

כ

לדברי כב' השופטת קמא:

"אפשר לצאת ידי חובת הכלל וההלכה השגורה בפי התביעה והציבור על ידי כליאת הנאשם מאחורי סורג ובריח אבל אז אעשה שקר בנפשי ואפעל בניגוד להכרתי".

דעתי הינה, כי הצורך בהטלת ענישה של ממש בתיק הנוכחי איננו בבחינת הלכה שגורה, מעין התקבעות בדרך מחשבה סטריאוטיפית, כפי שעולה מדבריה של כב' השופטת קמא.

הצורך בקביעת נורמת ענישה ראויה במקרה זה, הוא צורך אמיתי, חיוני, ולמרבת האבסורד גם עבור המשיב עצמו, כמו עבור אחרים.

בעולם שבו כל הידע שנצבר, בכל תחום שהוא, כל האינפורמציה, בין אינפורמציה הקשורה לנאס"א ולמערכות חלל, ובין אינפורמציה הקשורה לחשבון הבנק או לפרטיו של כל אדם שהוא, מצויה במחשבים, הצורך הראשון במעלה הוא להגן על מאגרי המידע העצומים המצויים במחשבים.

אם לא תינתן הגנה שכזו, איש מאתנו לא יוכל לתפקד, הן בחייו היומיומיים, והן כיחיד מיחידי הציבור, הנזקק והתלוי במאגרי המידע הנוגעים לכלל.

אין לי אלא לחזור על מה שאמרתי כבר לעיל. המשיב, אשר פעל, כאמור, בעצמו והפעיל גם אחרים, הן בארץ והן בעולם, איננו שונה ממי שעומד בראש כנופיה הפורצת לבתיהם של אנשים. הדעת נותנת, כי לו אכן היה מדובר בפורץ, גם כב' השופטת קמא לא היתה מתלבטת כלל בשאלת שליחתו למאסר מאחורי סורג ובריח.

החשיבה הסטריאוטיפית מתבטאת דווקא בחוסר היכולת להעמיד את שני סוגי הפריצות הללו על אותו מישור, על כל המסקנות המתחייבות מכך.

יג. אינני סבורה, כי נסיבותיו האישיות של המשיב הן כאלה שיש בהן כדי לגמד את כל השיקולים שפורטו לעיל באשר לאינטרס הציבור ולמשמעות העבירות שעבר המשיב, עד כדי הסתפקות בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

התמונה הכוללת, העולה מכל חוות הדעת השונות המצויות בפנינו, היא כי גם אם שלבי התפתחותו המוקדמת של המשיב לוו בקשיים, הרי ברבות השנים הצליח להדביק את הפער ולמצוא את מקומו בקרב בני גילו.

משהמשיך המשיב בביצוע העבירות שהחל בהן בהיותו קטין, גם לאחר התבגרותו, ספק בעיני אם ראוי להתייחס אליו כאל קטין, וודאי לא לגבי העבירות שבוצעו מאוחר יותר.

אני מוכנה לצאת מנקודת ההנחה, כי המשיב למד את לקחו. אני יכולה רק לקוות כי המשיב לא יעשה בעתיד שימוש לרעה באותם כשרונות יוצאי דופן, שהוא ללא ספק ניחן בהם, וידיעותיו המפליגות בתחום המחשבים.

אולם, כפי שנאמר לעיל, הצורך הוא לשדר מסר ברור כלפי אותו פלח ציבור שממנו יכולים לבוא העבריינים הפוטנציאליים, קרי אנשים צעירים, נורמטיביים, שרקע חייהם תקין, ובמרבת המקרים כישוריהם השכליים למעלה מן הממוצע.

נגד עיניהם של אלה צריכה להידלק נורה אדומה בכל פעם שהפיתוי הקל והזמין לפרוץ למחשב יעבור במוחם.

ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין, במיוחד לא עם משיבים לערעור, ולפיכך אציע לחבריי שלא להטיל על המשיב את מלוא העונש המתחייב מן הדברים שנאמרו לעיל.

אם תתקבל דעתי, יירצה המשיב עונש מאסר של שנה אחת במתקן כליאה, וייתר חלקי גזר הדין יישארו בעינם.²

השופט ז' כספי

עיינתי בחוות דעתה של חברתי הנכבדה, השופטת ד' ברלינר, ואני מסכים לעיקרי הדברים, למעט בענין העונש הראוי למשיב. כיוצא מזה אוסיף דברים ואבהיר את עמדתי.

א. העבירות לפי חוק המחשבים, תשנ"ה - 1995 נחקקו עלי ספר על רקע התגברותה של עבריינות המחשבים. בהצעת החוק (ה"ח 2278 מיום 13.6.94) הובהר, כי בהתחשב באינטרס החברתי להגנה מיוחדת מפני שימוש לרעה במחשב, מוצע לקבוע עבירות מיוחדות לענין זה, גם אם קיימים איסורים, שניתן למצוא להם אחיזה בהוראות דיני העונשין הקיימות. לפיכך נקבעו בחוק המחשבים העבירות המיוחדות שנועדו, בעיקרו של דבר, להתמודד עם הצורך במתן הגנה לשימוש במחשב, במידע או בתוכנה, כמו גם עם התופעות החמורות של גרימת נזק לחומר מחשב או ביצוע עבירות של זיוף, מרמה וגניבה באמצעות מחשב. החקיקה החדשה הזו תכליתה, איפוא, לעמוד בפרץ, במקום שהחקיקה העונשית שעד אז, לא יכלה לכסות תחום ייחודי זה, פרי-בטן של התקופה המודרנית, על חידושי המדע והטכנולוגיה שבה.

במקום אחר - ת"פ (שלום ת"א) 5177/99 מדינת ישראל נ' גרינברג, דינים - מחוזי כרך לב(9) 393, אמרתי את אלה:

"עבירות המחשב הן עבירות של העת האחרונה, העידן המודרני. עם התפתחות הטכנולוגיה חלה התפתחות רבתי בתחום המחשב והשימוש בו. כך במחשב האישי וכך ברשתות מחשבים ובמערכות ענק, המופעלות באמצעות מחשבים. אלא שמחשבות הזדון והרשע לא פסחו גם על התחום הזה. ככל שנתפתחה הטכניקה המחשבית, כך גם הטכניקות שמטרתן להשחית ולפגוע. פיתוח תוכנות שתכליתן פגיעה במערכות מחשבים ובקובציהם, הפכו להיות נגע של ממש. חדירות למחשבים באמצעים שונים, נעשו לתופעה. ככל שגוברת התלות של החברה במדינות שונות במחשב, כך מתעצמים נזקיה, בעת הפגיעות, למיניהן, במאגרים שבו. וככל שמדינה מתקדמת בשימושים בטכניקות המחשב, כך גם הסיכונים לשיבושי מערכות בעת הפגיעה בהן".

התלות במחשב ובשימושו השונים של גורמים רבים במדינות המתקדמות, הולכת ומתגברת. היא הולכת ומואצת ככל שמתרבים פיתוחי המחשב ומערכותיו וככל שהמדינה מפותחת ומתקדמת. לתלות הזו מחיר, בצד הוצאות הפיתוח והשימוש.

כוונתי למחיר הסיכונים הכרוכים בשיבוש המערכות. הסיכונים האלה קיימים, צריך לומר, בין אם המדובר בשיבוש כתוצאה מתקלות ובין אם המדובר בפגיעות מכוונות. הצד החמור, אין ספק, של הסיכונים, יסודו באלה האחרונות, אשר לרוב אינן צפויות ומצריכות מאמצים רבים והשקעות ענק, כדי להתגונן מפניהן.

מחיר הסיכון הוא עלות הנזק, כאשר זה מתממש. הנזק הזה, ישיר כעקיף, מתפרש על תחומים שונים והוא עלול ליפול במחשב האישי של פלוני, כמו גם במחשבי ענק של מערכות ממשלתיות או מסחריות במדינות המתקדמות ביותר. נזקים כאלה יכולים להיות כספיים. לעתים - בסכומי עתק. פעמים הם עלולים להיות בלתי-ניתנים להערכה כספית, אך כאלה הפוגעים באינטרסים חשובים, בטחוניים, לדוגמא, של מדינה, או גוף ממשלתי. פגיעות כאלה, כמו במידע מסווג או בחשיפתו, עשויות להיות לעתים, הרות-אסון, לגורם הנפגע. ואין צורך להכביר מלים בהקשר זה.

על בסיס אלה צריך לבחון את מעשי המשיב ואת משמעותם. כך חדר, בצורה מתוככמת, למחשבים של רשויות ממשל מרכזיות בארצות הברית, כולל גופי בטחון וצבא, בהם אצורים קבצי מידע ברמות סודיות גבוהות ביותר. כך חדר גם לאתרי אינטרנט כמו אתר הכנסת ולא בחל, אפילו, בחדירה (שלא

בוצעה, בסופו של דבר) למחשב של פלונית, כדי לקרוא את הודעותיה בדואר האלקטרוני.

אגב החדירה, לא למיותר להזכיר שוב, שיבש את פעולות המחשבים על ידי כך ששינה בהם קבצים, באופן שיאפשר לו לחדור אליהם גם בהמשך.

באתר הרשמי של הכנסת שינה המשיב את דפי הבית, הוסיף בהם כיתובים והביא להשבתתו למהלך של ימים אחדים.

לבסוף, לאחר שמקצת משותפיו-לדבר-עבירה בארצות הברית, נלכדו על ידי הרשויות שם, ביצע פעולות טשטוש ומחיקת קבצים שברשותו, כדי להעלים את עקבות מעלליו.

אי-אפשר, אם כן, שלא לראות את חומרתם הבולטת של מעשי המשיב ואת נזקם הרב, שהזעיקו גם את רשויות החקירה הפדרליות של ארצות הברית, כדי ללכדו, יחד עם מרעיו, ולמנוע פגיעות נוספות במאגרי המידע של הרשויות שם.

ב. לא רק אצלנו, כי אם גם במדינות אחרות, קנתה לה שביתה התפיסה - עליה עמדה גם השופטת קמא - כי אין רואים, תמיד, את עבריינות המחשב, כעבריינות ממש. מדאיגה במיוחד תפיסה זו אצל הדור הצעיר, בני גילו של המשיב וצעירים ממנו, שמתוך שכבת הגיל הזו, קמה מרבית מניינה ובניינה של עבריינות המחשב.

עמדתי על הדברים גם בענין גרינברג, צעיר לימים, כמו גם שותפתו החיילת, שעבירות הפגיעה במחשב יחידתה בוצעו על ידה בהכוונתו המקצועית.

מותר להניח, כי ראייה כזו של עבירות המחשב, מקורה בכך שאין המדובר בעבריינים הפליליים הרגילים, אלא, בדרך כלל, באנשים מן הישוב, בעלי כשרון והשכלה, ידע וכישורים. הכישורים האלה, אינטלקטואליים, מעוררים, פעמים הרבה, הערצה, מה עוד שיש באלה משום התמודדות של היחיד עם מערכות וגורמים ממשלתיים או עסקיים גדולים, בתחומי פעילות רבת-היקף.

העין המסונוורת מן ההערצה הזו, צעירה בדרך כלל, רואה התמודדות זו כהתמודדותו של דוד עם גוליית. את הראיה המעוותת הזו צריך לשנות. את התפיסה המוטעית צריך לבער.

גם אם לא הפיק המשיב רווח כספי ממעשיו ולא נתכוון לעשות כך, עדיין נותרה המשימה לשינוי התפיסה המעוותת, בעינה. הצורך לבער מעשים קשים כאלה, אפילו הם פרי נטען של שעשוע, אתגר או הרפתקה, קיים. בשום פנים אסור להקל ראש במשמעות המעשים, וכיוצא בזה גם בתגובה העונשית, גם אם המעללים הללו, מרובי הנזק והסיכונים, נעשו שלא על מנת לקבל ממון בעבורם. לכל היותר נמנע, במקרה כזה, לטעמי, ביצוע עבירה נוספת מתחום המרמה הכספית.

משום אלה סברתי בענין גרינברג, כי אי אפשר לפטור אותו, מבלי להשית עליו מאסר משמעותי לריצוי בפועל, מאחורי סורג ובריח. הגם שהנאשם שם הודה, הביע חרטה וחווה פגיעה אישית קשה, כאשר חברתו החיילת נספתה בתאונת דרכים, מצאתי לגזור עליו מאסר בפועל כזה. והכל כאשר מעשיו מחוורים לעומת אלה של המשיב.

ג. כמו לחברתי, קשה עלי אמירתה של השופטת קמא בדבר האפשרות לצאת ידי חובת הכלל וההלכה השגורה בפי התביעה והציבור על ידי כליאת המשיב מאחורי סורג ובריח, מה שהחליטה שלא לעשות.

קשה, אמרתי, אף בלתי-מובנת. אין ענין לנו ביציאה ידי חובה. עסקינן בצורך שיסודו באינטרס הציבורי. אין המדובר גם בהלכה שגורה, בבחינת אמירה חוזרת ונשנית שאין מאחוריה, כך נית

להבין מן הדברים, ולא כלום. ענין לנו בעונש שהוא פרי שקילה נכונה וראויה של מעשי הנאשם בעניינו, יסודות ההרתעה, ביעור תפיסה מעוותת ושינוי ראייה מוטעית, שרווחו, למרבית הצער, בציבור, בכלל, ובין הצעירים, בפרט. את אלה ניתן יהיה להשיג באמצעות תגובה עונשית ראויה, הקובעת נורמה של ענישה ממשית.

אין להתעלם, כמובן, מן הנסיבות האישיות, כפי שעמדה עליהן, בהרחבה, השופטת קמא. לאלה משקל ענייני בענישה. אלא שבאיזון הראוי שבין הערכת המעשים ומשמעויותיהם, בהקשרים השונים שהזכרתי, לבין הנסיבות האישיות האלה, נפלה שגגה מעימה, ושותף אני בזה לדעתה של חברתי הנכבדה.

ד. משפטו של אחד מארבעת הנאשמים בתיק הנדון, שנתנו את הדין יחד עם המשיב, נסתיים בלא הרשעה והוא נידון בצו לשל"צ בהיקף 120 שעות. השופטת קמא ציינה, כי אין חולק על כך שחלקו של זה הוא שולי יחסית לחלקו של המשיב. נתתי דעתי גם לפער הענישתי הזה שבין השניים, במיוחד כאשר הפער הזה יועמק לשיטתי. לא מצאתי פגם בפער הזה, כאשר מוברר, כי המדובר גם בפער במעשים ועד כדי היות חלקו של האחר, שולי יחסית.

אחידות עונשים איננה, לפיכך, נדרשת בעניינו. לא כל שכן כך, כאשר ניתן, לדעתי, לראות בענישת האחר משום קלות עונש שלא היתה הכרחית ואיננה מצדיקה, לגופה, הליכה באותו תלם, בעניינו של המשיב.

ה. העונש של מאסר בן שישה חודשים לריצוי בעבודות שרות איננו ראוי בנסיבות ענין זה. הוא קל-ערך עד מאד בהתחשב במעלליו של המשיב. לבד מזה שאין בו, כשלעצמו, איזון מתאים בין שיקולי האינטרס הציבורי לבין הנסיבות האישיות, הוא לא יביא לשינוי תפיסה בציבור הרחב. סבור אני, כי עונש כזה, בנסיבותיו, יראה סלחן עד מאד ועלול, חלילה, להביא לתוצאות הפוכות.

מסכים אני, לפיכך, לדעת חברתי, כי העונש הראוי בעניינו הוא מאסר לריצוי בפועל ממש. זה האיזון המתבקש בין השיקולים כולם. רק סוג ענישה כזה יוכל לתת מענה לעמדת הבכורה של האינטרס הציבורי, תוך העברת מסר לציבור הרחב ושינוי התפיסה המוטעית לעבריינות המחשב, בכלל, ולפריצה, חדירה וגרימת נזק, בפרט.

על כן אציע לחבריי להורות, כי המשיב יענש במאסר לריצוי בפועל בן שנה וחצי, בצרוף מאסר מותנה בן שנה וחצי, בתנאים שקבעה השופטת קמא. הקנס ופיקוח שרות המבחן - יותרו על כנם.

אוסף ואומר, כי לו היה עלי לענוש את המשיב מלכתחילה, הייתי מחמיר בעונשו יותר. נמנע אני מלהציע זאת, שכן אין זו דרכה של ערכאת ערעור למצות את הדין כך.

השופט ז' המר

חבריי להרכב כתבו כל מה שראוי היה להיכתב ואני מצטרף לכל האמור על ידם.

יחד עם זאת, אני סבור שהשורה התחתונה, האופרטיבית, של העונש המוצע על ידי כל אחד מהם, איננו תואם את המתחייב מן הדברים.

האינטנסיביות, הנועזות, חוסר המעצורים וריבוי העבירות חובקי העולם, על פני תקופה ארוכה, שנסתיימה רק כשנעצר בעקבות חקירת ה-F.B.I הנזקים הישירים והעקיפים שגרם במעשיו, שקשה להעריך את היקפם; האינטרס הציבורי בקביעת נורמת ענישה ראויה, שיהיה בה מסר חד

משמעי לציבור העבריינים בכוח, שהוא, ברובו, ציבור צעיר הרואה בעבירות המחשב אתגר ואיננו מפנים עדיין את החומרה שבביצוען; הצורך להרתיע גם בשל הפיתוי לבצע עבירות מחשב תוך גלישה באינטרנט, בשל תחושת החופש והאנונימיות לכאורה, והמציאות הוירטואלית כביכול, שמקנה הישיבה בבית מול המחשב, בנוחות ובניחותא; החשיבות ההולכת וגדלה בעולם המודרני של המחשב ומאגרי היידע שבו - ומכאן גם הנזקים העצומים, שאינם ניתנים להערכה ולכימות, בפריצה לתוכם - כל אלה מחייבים לדעתי הצבת רף ענישה חמור יותר מזה המוצע על ידי חבריי. לו דעתי נשמעה הייתי גוזר על המשיב מאסר לתקופה של שנתיים וחצי, לריצוי בפועל.

כ לא מצאתי מאומה בחוות הדעת הפסיכולוגית המצדיק סטיה מרחיקת לכת מנורמת הענישה הראויה, לדעתי. לגבי כל אדם ניתן לשרטט פרופיל פסיכולוגי, ולהסביר את מעשיו בנימוקים פסיכולוגיים כאלה ואחרים.

לפיכך הוחלט פה אחד לקבל את הערעור.

כיוון שנפלה מחלוקת בין שופטי המותב, לענין תקופת המאסר בפועל שתוטל על המשיב, יש לפנות להוראות סעיף 80(ג)(2) רישא לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט).

סעיף 80(ג)(2) לחוק בתי המשפט קובע:

"לא היתה דעת רוב לענין סוג העונש או מידתו, תצורף הדעה המחמירה יותר לדעה המקילה הקרובה אליה".

תרגומה המעשי של הוראה זו לענייננו הינו, כי יש להטיל על המערער 18 חודשי מאסר בפועל, וכך אנו עושים.

ייתר חלקי גזר הדין יישארו בעינם.

ניתן והודע היום, כ"ה בסיוון תשס"ב, 5 ביוני 2002, במעמד הצדדים.

כ

ת"פ (כפר-סבא) 3709/00

מדינת ישראל

נגד

אהוד טננבאום

בבית משפט השלום בכפר-סבא

[14.6.2001]

לפני השופטת ק' רגיניאנו

ג ז ר ד י ן

השופטת ק. רגיניאנו

1. כללי

כתב האישום המקורי בת"פ 1394/99 הוגש ביום 9.2.99 נגד הנאשם ו-45 נאשמים. הנאשם בפני הופיע כנאשם מס' 1. נוספים. משפטו של אחד הנאשמים הסתיים ביום 21.11.99, לאחר שהנאשם הודה ונידון לצו של"צ בהיקף 120 שעות, ללא הרשעה. חלקו של נאשם זה פורט באישום השלישי ואין חולק שחלקו של נאשם זה כמפורט באישום השלישי הוא שולי יחסית לחלקו של הנאשם שבפני.

הנאשם והנאשמים האחרים כפרו בעובדות כתב האישום ובמהלך מספר ישיבות נשמעו כל עדי התביעה הישראליים ומאות מסמכים הוגשו בהסכמה, לרבות .

הודעות הנאשמים הוגשו בהסכמה. .

בהודעות שמסר הנאשם במהלך החקירה המשטרית, שיתף פעולה באופן מלא והודה בחשדות שיוחסו לו. למרות שלא נטענו טענות נגד קבילותן של ההודעות, מסיבות השמורות עימו ועם ב"כ, בחר הנאשם לכפור.

בישיבה ביום 21.12.00 הודיעו ב"כ הצדדים כי על פי הסדר דיוני, יתוקן כתב האישום, לגבי נאשם 1 בלבד, ויוגש נגדו כתב אישום נפרד.

כתב האישום המתוקן והנפרד הוגש ביום 28.12.00. הנאשם הודה באמור בו והורשע על פי הודאתו בעבירות הבאות:

1. קשירת קשר לעוון - עבירה בניגוד לסעיף 499 (א)(2) לחוק העונשין.

2. שבוש או הפרעה למחשב - עבירה בניגוד לסעיף 2 לחוק המחשבים תשנ"ה - 1995.
3. חדירה לחומר מחשב שלא כדין - עבירה בניגוד לסעיף 4 לחוק המחשבים.
4. קבלת דבר במרמה - עבירה בניגוד לסעיף 415 לחוק העונשין.
5. השמדת ראייה - עבירה בניגוד לסעיף 242 לחוק העונשין.

2. כתב האישום והעובדות:

אישום ראשון: במהלך שנת 97' ועד לחודש מרץ 1998 קשר הנאשם קשר עם אחרים לבצע עבירות באמצעות רשת האינטרנט. דהיינו: לחדור שלא כדין למחשבים בארץ ובחו"ל, להפריע ולחבל בפעולתם של המחשבים, להשתמש שלא כדין במחשבים ובחשבונות אינטרנט של אחרים וליצור קשר עם פורצי מחשבים. לשם כך השיג הנאשם תוכנות המאפשרות חדירה שלא כדין למחשבים, למד שיטות והשיג אינפורמציה המסייעת לו בכך ופיתח שיטות להסוות את פעולותיו.

אישום שני: במהלך תקופת הקשר, חדר הנאשם שלא כדין, באמצעות האינטרנט, למחשבים בארץ ובחו"ל, ביניהם: מחשבי סוכנות - NASA מחשבי הסוכנות הלאומית לאוירונאוטיקה וחלל בארה"ב, מערכת מחשבי משרד ההגנה של ארה"ב (DEPARTMENT OF DEFENCE), מחשבים השייכים לחיל האוויר והצי האמריקנים ומחשב אתר חב' נטדקס בע"מ בארה"ב. הנאשם חדר למחשבים הנ"ל בדרך כלל, מהמחשב שבביתו באמצעות סיסמאות ושמות של משתמשים המנויים בחברות "אינטרנט זהב" ו"נטויז'ן" והשתמש בהם במרמה לצורך ביצוע החדירות. לאחר פעולת החדירה שיבש הנאשם את פעולת המחשבים על ידי שינוי קבצים וחדירה למחשבים הפרוצים תוך שימוש בסיסמה של 'משתמש-על', עריכת שינויים באתר על ידי שינוי דף הבית והשתלת תוכנת וירוס מוסווית ("סוס טרויאני") ותוכנה המאפשרת מעקב אחרי המשתמשים הפועלים במחשב הפרוץ; וגילוי אינפורמציה מסווית אודותיהם ("SNIFFER").

אישום שלישי: בתחילת חודש פברואר 1998, סייע הנאשם לאחר לחדור, שלא כדין, לחשבון של "אחרת" במדרשת שדה בוקר. החדירה למחשב המדרשה נעשתה תוך שינוי בקבצי המחשב שבו, באופן שאיפשר להם להגדיר את עצמם כ"משתמשי על" במחשב המדרשה. באמצעות סיסמה שקיבל מהאחר, חדר הנאשם מספר פעמים באמצעות מחשב מדרשת שדה בוקר, לשרת של חב' "נטוויז'ן", למחשב אתר הכנסת וניסה לחדור לאתר צה"ל. בתאריך 10.2.95 חדר הנאשם, באמצעות האינטרנט, לאתר הכנסת והנשיא, שינה את דפי הבית וגרם להשבתת האתרים למשך מספר ימים.

אישום רביעי: בחודשים פברואר - מרץ 1998, לאחר שנודע לנאשם, ש"אחרים" מחו"ל, איתם פעל "בעצה אחת" אותרו ונתפסו על ידי הרשויות בארה"ב מחק הנאשם את מרבית קבצי המחשב שברשותו וברשות חבריו לקשר, שהכילו תוכנות בהן השתמש לביצוע החדירות האמורות, כך שלא ניתן יהיה לפענחם וכדי למנוע את השימוש בהם כראייה.

3. הנאשם היה למטה מגיל 21 בעת ביצוע העבירות. לבקשת הצדדים ומכוח הוראת החוק הוריתי על קבלת תסקיר שרות המבחן. בישיבה ביום 26.3.01 הונח בפני תסקיר שירות המבחן, הסניגור הגיש חוו"ד של פסיכולוגית אודות הנאשם ובמהלך הטיעונים הוצגו מסמכים נוספים ע"י ההגנה.

4. טעוני ב"כ הצדדים:

כל אחד מב"כ הצדדים פרשו בהרחבה טיעוניהם. הטעונים היו קוטביים. התובע התמקד בעיקר באינטרס הציבורי והסניגור בנסיבות האישיות של הנאשם.

ב"כ התביעה עמד בטיעונו על חומרת העבירות, ריבויין וחלקו המכריע של הנאשם בביצוע העבירות, מגמת הענישה המחמירה העולה מהפסיקה, הקשיים העומדים בפני רשויות אכיפת החוק בגילויין של עבירות כגון אלה, הנזקים שגרם הנאשם כתוצאה ממעלליו, והנזק התדמיתי שנגרם למדינת ישראל. הוא התייחס לנזקים הכספיים שנגרמו לאתרים שנפרצו ולנזקים העקיפים המחייבים מערכות מיגון מיוחדות כנגד פורצי מחשבים.

באשר לתסקיר שירות המבחן וח"ד של הפסיכולוגית - ביקש התובע שלא לייחס להם משקל. הוא הגדיר את התסקיר כמאוד שטחי' בהיותו מבוסס על אינפורמציה שאסף ולא על חקירה עצמאית של שירות המבחן. לדברי התובע, גם אין בסיס להערכות של קצין המבחן והעובדות בתקי בתיק מצביעות על עובדות נסיבות שונות.

על יסוד האמור לעיל והצורך בענישה מרתיעה עתר ב"כ התביעה לעונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת.

טיעוני הסניגור התרכזו בעיקרם בנסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שהן עולות מחו"ד הפסיכולוגית והתסקיר, לזמן שחלף, ולגילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות. לכך הקדיש הסניגור המלומד, פרק נכבד בטיעונו, והדגיש כי חלקן של העבירות בוצעו כאשר הנאשם היה קטין על פי החוק, ואלה שבוצעו אחרי גיל 18 נעברו על גבול הקטינות ויש לראות את כולן כפרשה אחת, ולשקול את שיקולי הענישה כפי שהם נשקלים לגבי קטינים והם שונים במהותם מאלה לגבי בגירים.

הסניגור טען כי כליאתו של הנאשם, כפי שמבקשת התביעה, לא תשרת את האינטרס הציבורי וביקש לתת משקל מכריע לנסיבות האישיות ולאמץ את המלצת שירות המבחן ולהסתפק בפיקוח שירות המבחן, ולחילופין להטיל צו של"צ על פי תכנית שיציע שירות המבחן.

5. עבירות מחשב

חוק המחשבים בישראל נכנס לתוקפו ב-1995. דיני המחשבים בישראל עושים צעדים כמעט ראשונים בכל הנוגע לאכיפת החוק ותוצאותיו. זאת, בניגוד מוחלט למהפכת המחשבים והאינטרנט; הן מבחינת המהירות והן מבחינת היקף התופעה בישראל וברחבי העולם. עולם האינטרנט, שהחל לפעול לצרכים מוגבלים הגיע כמעט לכל בית במערב. באמצעות מחשב וקו טלפון ניתן לשוטט באוטוסטרדת המידע, המשתרעת על פני ארצות ויבשות. מהפכת האינטרנט קרבה את בן האנוש לכל מידע שיחפוץ בו.

חוק המחשבים חוקק כדי לתת מענה למהפכה חדשה זו, לכשהתברר שהחוקים הכלליים אינם נותנים תשובה מספקת בתחום זה, בכל הנוגע לעבירות האלקטרוניות המודרניות שהן תולדה של עידן חדש.

כבר היום, יש שיאמרו שחדשנותו של החוק רודפת אותו. עליו להתמודד עם הפיתוח המואץ בענף מול מוחם היוקד של "גאוני המחשב" והאקרים.

בפריצה הקונבנציונלית מצטייד הפורץ באמצעי פריצה שונים, מסווה את פניו וטורח להגיע ליעד שאותר כזירת העבירה. בעבירות מחשב יושב העבריין המקוון אל מול המחשב, בכורסת העבודה שלו במשרד, בבית או ב"קפה אינטרנט" ומבצע את זממו דרך התקשורת המקוונת מבלי לקום מכיסאו ומימלא ברור שאין לו צורך להגיע לאתר הפשע המיועד.

לאחר החדירה למחשב, לא נותרים סימנים. אין רסיסי זכוכית או מנעולים מעוקמים ובהיעדר סימנים לפריצה גילוי עבירות כגון אלה מחייב מיומנות טכנית גבוהה ומוחות מתוחכמים לא פחות מאלה של מבצעי העבירה.

עברין כזה אינו חושף עצמו לסיכונים מידיים והוא יודע שהסיכויים לאתרו הינם קלושים. העברין המקוון לומד, משכיל ומתפרנס באמצעות המחשב ומאידך גיסא משתמש באותו מכשיר כדי לבצע עבירות ולגרום נזק למחשב אחר או למאגר המידע אליו הוא חדר שלא כדין.

ברור שיש לראות בחומרה עבירות אלה שתכליתן פגיעה במערכות מחשבים. החדירות למחשבים נעשו לתופעה וככל שגוברת התלות במחשב, בעיקר במדינות מתקדמות, כך מתעצמים נזקיה בעת הפגיעה במאגרי המחשב שלה.

כך באותה דרך, ביצע הנאשם את העבירות מביתו בהוד השרון או מביתם של חברים. הנאשם, פרץ בזמן הנוח לו לאתרי מחשב מרוחקים ואף לאלה שבחציו השני של העולם.

אני תוהה האם אותו נאשם, ששם לעצמו למטרה להיכנס לפנטגון, היה רוכש לשם כך כרטיס טיסה, שם פעמיו לשדה התעופה, מגיע לארה"ב ומנסה להיכנס. האם גם אז היה פורץ מנעולים, מפיל את המאבטח ושועט לעבר היעד?

מעבר לנזקים הישירים הנגרמים בעטיין של עבירות אלה, לצידן גם נזקים עקיפים.

כשם שהתופעה של גניבת רכבים גורמת להעלאת דמי הביטוח והצורך באמצעי מיגון נוספים, הוא הדין כשמדובר בעבירות מסוג זה. החשש מפני חדירה לאתרי מחשב אסורים מחייב השקעה כספית רצינית במערכות מיגון מורכבות ופיתוח תוכנות שימנעו כניסתם של פורצים ושניתן יהיה, במקרה של ניסיון או חדירה למערכת - לעלות על עקבותיהם.

למיטב ידיעתי, הנאשם הוא פורץ המחשבים הנועז ביותר שנודע עד כה. הוא לא הסתפק באתרי המחשב בגבולותיה של המדינה וחצה יבשות. הוא חדר ל"קודש הקודשים" של מדינה ידידותית.

מי שהצליח לחדור לפנטגון ולהביך את נאס"א והביא לחקירה של האף.בי.אי, הפך להיות בין לילה מושא להערצה. הוא הפך לסלבריטי.

כאן, טמונה הסכנה והחומרה, כאשר מעשיו אינם נתפסים כעבירה. את התפיסה הזאת שאינה רואה בעבירות המחשב עבריינות של ממש, צריך לשנות.

6. החקירה והעבירות נשוא הדיון

ראשיתה של החקירה ביום 16.3.98, כאשר קבוצת חוקרים הגיעה מארה"ב ובפגישה עם סנ"צ בועז גוטמן, ראש מפלג חקירות ביחידה הארצית לחקירות הונאה פרטו בפניו את החשדות כנגד הנאשם. בתאריך 18.3.98, בשעת בוקר מוקדמת, התייצבו חוקרים בביתו של הנאשם כשהם מצויידים בצו חיפוש. כבר באותו בוקר, בביתו, נחקר הנאשם ומסר גרסתו תחת אזהרה. הנאשם שיתף פעולה עם החוקרים, ענה לשאלות ומסר מידע ופרטים רבים. (ת/1). כך גם בהודעה נוספת מיום 19.3.98 (ת/2). אין חולק ששיתוף הפעולה של הנאשם היה מלא והודעותיו, סללו בפני החוקרים את הדרך להמשך החקירה. ב-4 הודעות נוספות לא השיב לשאלות (הוא הסביר כי זוהי הצעת ב"כ).

מתוך מהודעותיו ניתן להבין עולה כי התחיל להתעסק באינטרנט בהיותו תלמיד תיכון, כאשר רשת האינטרנט העולמית היתה בראשית דרכה. הוא אימץ לעצמו מספר כינויים והמפורסם שבהם

"אנלייזר". הוא מציין בהודעותיו כי עשה מה שעשה למען האתגר והסקרנות. לדבריו לא קרא ולא הוציא מידע מהאתרים אליהם חדר ומעולם לא התכוון להפיק מכך רווח כספי. הוא התחיל בחדירות לאתרים ניאון-נאציים ואתרים פדופיליים ואח"כ חדר לאתרים מסובכים יותר.

יש בהודעותיו במשטרה אמירה המתייחסת לאתר הכנסת, לפיה לאחר החדירה כשלאתר גילה שם "חורים" דרכם ניתן היה לחדור לכנסת, והוא תיקן אותם.

התיאורים שמוסר הנאשם לגבי האופן בו בוצעו החדירות והכלים הווירטואלים בהם השתמש לקוחים מעולם אחר. למרות מגבלותיו, כישוריו בתחום זה אינם מוטלים בספק.

שניים מהעדים שהעידו, תיארו את הנזקים, המבוכה והבהלה שתקפה אותם כאשר גילו סימני פריצה לאתר. דוד לוי, מנהל מרכז התקשוב במדרשת שדה בוקר העיד כי השיבוש במערכת המחשוב של המדרשה, בהיותה קשורה למספר פרויקטים בינלאומיים, השפיע לא רק על הנעשה במדרשה אלא גם על המשך העבודה בבתי ספר אחרים.

גילוי הפריצה חייבת סגירת המערכת למספר ימים והשקעה של כוח אדם מיומן כדי לבדוק את המערכת. לדבריו, עד היום קיימת תחושה שהדברים לא חזרו להיות כפי שהיו.

הוא הדין לגבי עדותה של העדה נעמי קמחי, האחראית על ניהול אתר האינטרנט של הכנסת. בפברואר '98 נתגלתה הפריצה באתר הכנסת ושונה דף הבית. בעקבות כך שותק אתר הכנסת למספר ימים, החזרת האתר לפעולה היתה כרוכה בעבודה רבה של עובדי מחשב מיומנים והעלות היתה גבוהה.

העדה תיארה את התחושה כהרגשה לא נעימה כאילו פרצו אליך הביתה.

מאחר ומדובר גם בחדירה לאתרים בארה"ב, מטבע הדברים שהחקירה נעשתה בשיתוף פעולה עם חוקרים אמריקאיים. חוקרים אלה היו אמורים להעיד מטעמה של התביעה, אולם בסופו של דבר לא היה צורך בזימונם לאחר שהנאשם הודה.

אין ספק שאפילו אם באה הודאתו של הנאשם לאחר שנשמעו חלקן של הראיות, אי זימונם של העדים מארה"ב חסך בהוצאות רבות וזמן שיפוטי יקר.

כבר ציינתי, כי משפטו של נאשם אחר, בכתב האישום המקורי, הסתיים ללא הרשעה וצו של"צ בהיקף של 120 שעות.

נאשם אחר זוכה (בהסכמת התביעה) ושניים נוספים משפטם טרם הסתיים. כולם מסכימים שמעורבותם עפ"י כתב האישום הייתה מצומצמת בהיקפה.

שותפיו האמריקנים של הנאשם לקשר (מקיאבלי וקלדן) קיבלו עונשי "PROBATION" ל-5 שנים. (סוג של מבחן). לא נדונו לעונשי מאסר.

7. נסיבותיו האישיות של הנאשם

הסניגור פרט בהרחבה את נסיבותיו האישיות של הנאשם וסמך עיקר טעונו על גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות ועד היום ואשיותו של הנאשם, כפי שהיא עולה מחוה"ד של הפסיכולוגית, הגב' ליסה גרוסמן ומתסקיר שרות המבחן. חוה"ד הפסיכולוגית (להלן חוה"ד) הוגשה בהסכמה מבלי שהתביעה ביקשה לחקור את הפסיכולוגית. חוה"ד מבוססת על

אבחון שנעשה לנאשם ביום 11.3.001 ועל ממצאים של אבחון דידקטי (אבחון תהליכי למידה) שנעשה לנאשם ביום 13.1.94 (בכיתה ט').

עפ"י הממצאים העולים מחוה"ד, התפתחותו של הנאשם היתה שונה, ולא כמקובל לגבי בני גילו. בדיקות שנעשו לו הצביעו על פער משמעותי בין הגיל הכרונולוגי לבין הגיל התפקודי. הקשר שלו עם החברה היה מוגבל ועם הכניסה לבה"ס התגלו קשיים בקריאה ובכתיבה. הוא למד לקרוא בגיל מאוחר יחסית, לאחר שלימד את עצמו לצלם מילים. לצד קשיים אלה גילה יכולת גבוהה בתחום המתמטיקה.

מחמת צענת הפרט, לא אצטט מהאמור בחוה"ד, בעיות אלה העצימו עם הגיל (עמ' 3) וככל הנראה הם אלה שהביאו לקשר שלו עם עולם המחשב, כאשר הוא מבין שהוא יכול מתחיל לתקשר עם אנשים ללא הגבלה. הדברים פורטו בהרחבה בחוה"ד ומחמת צענת הפרט, לא אצטט מהאמור בחוה"ד הנאשם גויס לצבא ושחרר לאחר שנפצע בתאונת דרכים..

חווה"ד מבוססת גם על מבחנים דיאגנוסטיים שנעשו לנאשם, ואלה פורטו בהרחבה בעמ' 4 ו-5. הנאשם אובחן כבעל דיסלקציה ברמה מובהקת. האבחון נעשה בגיל מאוחר מבלי שהיתה התערבות שיקומית טיפולית. על פי חוות הדעת מהאמור בחוה"ד ניתן להגדיר את התעסקותו עם המחשב כתחליף לתקשורת הולמת. האובססיה עם המחשב נוצרה כתוצאה מליקויים בקומוניקציה ובמעורבות הבין אישית.

המסקנה העולה מחוות הדעת היא, כי לאור הליקויים מהם הוא סובל יש לו קושי בהערכת הדברים ובראיית הדברים על פי התפישה המקובלת וגילו הכרונולוגי, כאשר קיים פער בין הגיל הכרונולוגי והגיל התפקודי. חוה"ד מתייחסת גם לבעיות נורולוגיות והוגשו מסמכים בענין זה.

הנאשם גויס לצבא ושחרר לאחר שנפצע בתאונת דרכים. כיום הוא הנאשם נמצא כיום בטיפול פסיכולוגי שוטף אצל פסיכולוגית קלינית.

תסקיר שרות המבחן, אין בו אינפורמציה נוספת מעבר לזו המצויה בחוה"ד.

קצינת המבחן מעריכה כי בשל אישיותו, עונש של מאסר בפועל יגרום לנאשם לסבל שקשור לחוסר יכולתו לתקשר והשונות המאפיינת אותו, תהיה לו לרועץ ועלולה לגרום לו לנזק. שרות המבחן ממליץ להטיל פיקוח לשנה, לצד הטיפול הפסיכולוגי ולחלופין להטיל צו של"צ.

הנאשם ביצע את העבירות, חלקן לפני גיל 18 וחלקן מס' חודשים לאחר מכן. לטעמי, יש לגיל משמעות במיוחד כאשר מדובר בנאשם כגון זה, עם בעיותיו היחודיות כאשר מה גם שעל פי חוות הדעת, גילו הכרונולוגי לא הצביע על הגיל התפקודי שלו.

חלוף הזמן - משך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות, גם הוא מרכיב בשיקולי הענישה. כבר ציינתי, שהכפירה של הנאשם היתה תמוהה לאור הודאותיו המפורטות בחקירה, אבל עובדה היא שחלפו למעלה מ-3 שנים מעת ביצוע העבירות.

במהלך כל המשפט לא נשמע קולו של הנאשם. רק לאחר טעוני ב"כ הצדדים, אמר שלושה משפטים - שלושה משפטי חרטה.

על פי התרשמותי, לא מדובר בדברים מן השפה אל החוץ, מדובר במי שמבין כיום את מעשיו ומביע חרטה. מאז הארועים נשוא כתב האישום לא הסתבך בעבירה נוספת ואני מעריכה כי לא קיים חשש שיחזור ויבצע עבירות. אינני תמימת דעים עם ב"כ התביעה, כי אין לקבל את דברי הנאשם שמדובר בחרטה כנה, וזאת לדבריו לנוכח השחצנות שגילה במהלך החקירות ובראיון העיתונאי (ת/98 ו-ת/

99). קראתי את הודעותיו של הנאשם מספר פעמים ועל פי התרשמותי, לא שחצנות עולה למקרא החומר אלא נאיביות משהוא, חוסר בשלות ורצון לומר "הנה אני פה, גם אני שווה משהו". לא מצאתי בהודאות ובחומר הנוסף, כי כוונת הנאשם היתה להפיק מכך רווח כלשהוא, או לחבל באופן מודע באתרים שנפרצו. עצם החדירה למחשב היא העבירה. אין להתעלם מכך שהנאשם הורשע גם בעבירות אחרות. והתוצאה היא חבלה זו נגרמית ע"י עצם החדירה.

כיום, הנאשם הינו שותף, מנהל הפיתוח בחברת סטארט-אפ, שמטרתה איתור פורצים לאתר אינטרנט ועוסקת במתן שירותי מחקר, יעוץ ופיתוח לחברות ומוסדות בתחום אבטחת המידע.

יש בזה מידה לא מבוטלת של אירוניה, שמי שהפיל את חיתיתו על מוסדות וגופים, שחששו מפניו, מפני חדירה לאתר האינטרנט שלהם, פונים אליו היום כדי שיייע בידם בתחום אבטחת המידע.

8. שקילת הטענות

העבירות חמורות ולא בכדי התייחסתי בראשית הדברים בפירוט לעבירות, נסיבות ביצוען והנזקים שנגרמו בעטיין, אפילו אם הנאשם לא התכוון להפיק מכך רווח. על פי התרשמותי, הנאשם אינו נמנה עם העבריינים המקדשים ביצוע עבירות כאורח חיים ועל כן קביעת העונש היא קשה גם לנוכח הנסיבות האישיות. נפוצותן לאחרונה של עבירות אלה והנזקים בעטיין מחייבת לדעת התביעה את המאסר כענישה והיא קוראת למאסר כתגמול על המעשים והרתעת האחרים. הסנגוריה מבקשת לנהוג עפ"י המלצת שרות המבחן בשים לב לאישיותו של הנאשם, גילו וחלוף הזמן. אפשר לצאת ידי חובת הכלל וההלכה השגורה בפי התביעה והציבור על ידי כליאת הנאשם מאחורי סורג ובריה, אבל אז אעשה שקר בנפשי ואפעל בניגוד להכרתי.

בעניין זה למדנו מהשופט ח. כהן בע"פ 724/76 אברג'יל נ. מד"י פד"י לב (1) 141:

"תורת האינדיבידואליזציה של הענישה, אשר אנחנו דוגלים בה בעידן זה, אינה באה אך ללמדנו שיש להתאים את מידת העונש לטיבו של העבריין המיוחד העומד לפני ביהמ"ש ולהפחית עונש זה במקרים ראויים לפי צרכיו של העבריין על אף טיבה וחומרתה של העבירה..."

ועוד מפי הש' חיים כהן בע"פ 389/79 זוקאים ואח' נ' מד"י. כ"ז (2) 496, בדעת מיעוט:

"..שיקול הדעת שהעניק לו המחוקק, מחייב את ביהמ"ש. אין הוא יוצא ידי חובה בהטלת עונשים שגרתיים ואוטומטיים מעשה מכונה. אלא כדי לקיים ושפטו את העם משפט צדק, חייב הוא ליתן דעתו תחילה לאיש המיוחד העומד בפניו ולנסיבות המיוחדות שבהן עבר את עבירתו. והדברים פשוטים וידועים לכל בר בי רב".

ועוד, בע"פ 150/87 מ'א (4) , 492 מפי כבוד השופט וינוגרד:

"המשפט הפלילי מגדיר התנהגות אסורה וקובע את הסנקציה שבצידה. מטרתה של הסנקציה היא להבטיח קיומה של הנורמה ולהביא לכך שההתנהגות אשר אותה מבקשים למנוע אכן תמנע. בדרך כלל קובע המחוקק סנקציה מקסימלית ומעניק שיקול דעת לשופט לקבוע את הסנקציה הספציפית אשר הנאשם האינדיבידואלי צריך לשאת בה. העונש המוטל בסופו של דבר על הנאשם אינו אלא תוצאה משוקללת, אם תרצה פשרה...."

ראה גם ע"פ 433/89 אטיאס נ. מ"י מג (4) 170, מפי כב' השופטת אילון:

"..אחד השיקולים החשובים בשיקולי הענישה הוא מהותה של העבירה וחומרתה: שיקול זה

קשור, בדרך כלל, בקשר הדוק עם שיקול ההרתעה, למען ישמעו וייראו.....

בנוסף לכל השיקולים האמורים, קיים ועומד השיקול החשוב והמהותי של תיקונו של הנאשם ושיקומו, ובהתקיים במקרה מסוים נסיבות מיוחדות ונכונות, ייתכן ששיקול אחרון זה יגבר על השיקולים האמורים האחרים ויקבע, באותו מקרה מסוים, את מידת העונש וצורתה. "ענישתו היא ענישה אידיבידואלית של כל עבריין באשר הוא שם" (ע"פ 291/81 פלוני נ. מ"י, פד"י לה (4) 438 , בעמ' 422). זאת תורת הגישה האינדיבידואלית בתורת הענישה המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו של הענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים "להקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם, מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך ישמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך. חזקה על ביהמ"ש שידע להבחין בין מקרה למקרה לגופן של נסיבות ולעיצומם של דברים. ואכן כך נהגו ונוהגים אנו במקרים מסוימים, הראויים לכך, גם בתחום סוג העבירות הקשור לנשוא דיונונו, ואף בעבירה שחמורה היתה, במהותה ובנסיבותיה מהעבירות שבפנינו....".

להבנתי, האינטרס הציבורי, בנסיבות אלה לא יצא נשכר ע"י כליאתו של הנאשם וגם הנאשם ינזק. יחד עם זאת, לא מצאתי להקל, כפי שממליצים שירות המבחן והסניגור. הנסיבות האישיות יש בהן כדי למתן את העונש, אבל לא כפי שמציעים שירות המבחן והסניגור. עמדת שירות המבחן, פירוש התעלמות מוחלטת מהאינטרס הציבורי ולטעמי זה לא המקרה בו יש לקבוע כי הנסיבות האישיות, אפילו כפי שפורטו, מאיינים לחלוטין את טובתו של האינטרס הציבורי.

על פי חוה"ד, מאז החל הנאשם בטיפול חלו אצלו שינויים לטובה במודעות העצמית ובבגרות הנפשית.

הנאשם לא יכול לצאת פטור בלא כלום. הוא חב חוב לחברה ועליו לפרעו.

ב"כ הצדדים לא התייחסו בטעוניהם לקנס, אבל לטעמי, לאור התוצאה הסופית אליה הגעתי, יש מקום גם להטיל קנס משמעותי.

סכומו של דבר, לאחר שקילת השיקולים הצריכים לענין ובחינת האינטרס הציבורי מחד גיסא, לצד הנאשם האינדיבידואלי העומד בפני, מאידך גיסא, אני מחליטה להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, בכפוף לחוה"ד של הממונה.

2. קנס בסך 75,000 ש"ח או 6 חודשי מאסר תמורתו.

3. שנתיים מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור עבירה לפי חוק המחשבים ועבירה של השמדת ראיה.

4. פיקוח שרות המבחן למשך שנה. הממונה על עבודות השירות יבדוק כשירותו של הנאשם לבצע עבודות שירות (לא בתחום המחשבים) ויגיש חו"ד לביהמ"ש לא יאוחר מיום 15.7.01.

ניתן היום כ"ג בסיון, תשס"א (14 ביוני 2001) בנוכחות הנאשם, ב"כ וב"כ התביעה עו"ד ממון.

כ

